

Oppgradering til passivhusstandard

SINTEF Byggforskwww.sintef.no/byggforsk**Kontaktpersoner**

Sverre B. Holøs og Åshild L. Hauge

SINTEF Byggforsk arbeider kontinuerlig med utvikling av gode tekniske løsninger for oppgradering av eksisterende bygningsmasse til passivhus og energieffektive bygg. For å kunne anbefale virkemidler og metoder for å få denne kunnskapen ut til beslutningstakerne, satser vi også på prosjekter som studerer beslutningsprosesser.

Flere internasjonale studier viser at energieffektivisering er det enkleste og billigste klimatiltaket. En nødvendig konsekvens for bygningssektoren er en utstrakt oppgradering til bygninger med svært lav energibruk. I 2010 vedtok EU et revidert bygningsenergidirektiv. Ifølge artikkel 9 skal hvert medlemsland utvikle strategier og sette et mål for oppgradering av eksisterende bygninger til «nesten nullenergibygg». Det offentlige skal gå foran og støtte oppgraderingen slik at bygningene netto nesten ikke har behov for tilført energi.

Krav om passivhus for totalrehabiliteringer innen 2020

Regjeringens arbeidsgruppe for energieffektivisering av bygg (Arnstad-utvalget) har et særlig fokus på eksisterende bygningsmasse. De slår fast at det største potensialet for energieffektivisering finnes her, og går inn for økte tilskudd for å oppnå dette. Utvalget anbefaler også krav om passivhusnivå for totalrehabiliteringer innen 2020.

Det legges i dag relativt liten vekt på energieffektivisering i forbindelse med ombygging, oppussing og rehabilitering av yrkesbygg, og det foreligger begrenset informasjon om hvilke energitiltak som

er mest aktuelle og hvordan disse skal utføres i praksis. Aktører i bransjen har begrenset energikompetanse og mangler erfaring med nye energiløsninger.

Oppgradering etter passivhuskonseptet er gjennomført i mange boligprosjekter, spesielt i Tyskland og Østerrike. Det første store rehabiliteringsprosjektet etter passivhuskonseptet i Norge er ferdigstilt (Myhrerenga borettslag), og blir positivt evaluert av beboerne. Erfaringer og resultater er drøftet og samlet i de norske forskningsprosjektene EKSBO, REBO (ledet av SINTEF Byggforsk) og IEA SHC Task 37.

Beslutningsprosesser

SINTEF Byggforsk har i dag flere forskningsprosjekter som ser på oppgradering av eldre blokkbebyggelse (REBO, BESLUTT, Mecoren, Susref), og noen av disse prosjektene ser også på beslutningsprosesser for å oppnå dette. I borettslag og sameier er det beboerne som har beslutningsmyndigheten når det gjelder oppgradering, og resultatene viser hvor viktig det er at beboerne informeres om planene allerede på idéstadiet. Beslutningen trenger å modnes over tid, dvs. 1–3 år.

For å kunne velge en ambisiøs oppgradering, er det også en fordel om valget står mellom to alternativer som er gans-

ke like i pris, men hvor man på sikt får mer igjen for det mest ambisiøse forslaget (tilskudd fra Enova og rimelige lån i Husbanken kan være viktige bidrag, sammen med sparte energiutgifter). Det er av stor betydning at beboerne føler eierskap til prosjektet, og at de som er positive til forslaget engasjerer seg like mye som de som er imot. I tillegg er dyktige rådgivere og beslutningstakernes tillit til dem et sentralt suksesskriterium.

Oppgradering av yrkesbygg

Når det gjelder oppgradering av yrkesbygg, finnes det adskillig mindre erfaring og kunnskap. Bygninger som oppgraderes etter en middelmådig standard vil representere en tapt mulighet i flere tiår. SINTEF Byggforsk jobber med å få opp forskningsprosjekter på oppgradering av yrkesbygg. For å vise hva som faktisk er mulig, trenger vi gode pilotprosjekter. Slike forbildeprosjekter vil være nødvendige læringsarenaer og en drivkraft for utvikling av komponenter, systemer og konsepter. Like viktig: styresmakter, bedrifter og planleggere, arkitekter og aktører i byggenæringen trenger kunnskap om hvordan oppnå markedsgjennombrudd for passivhusløsninger.

SINTEF Byggforsk ser det som viktig å studere beslutningsprosesser også i forhold til yrkesbygg, for å oppnå bevegelse i en tradisjonsbundet næring. Her vil fokus være på å identifisere hva som hindrer og fremmer ambisiøse beslutninger om bærekraftig oppgradering, hvilke forhold som er viktigst for å gjøre slike prosjekter mer attraktive, og hvordan barrierene kan brytes ned.

Mer informasjon:

<http://www.sintef.no/projectweb/rebo/>
<http://www.sintef.no/projectweb/eksbo/>

Myhrerenga borettslag:
Fra versting på strøm-
forbruk til moderne lei-
ligheter med passivhus-
standard.
Foto: SINTEF Byggforsk